

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Bergstraat 29

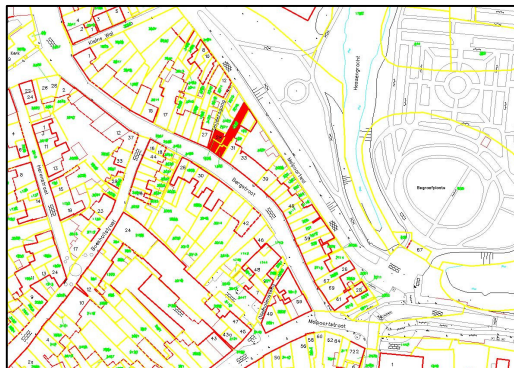
Monumentnummer : GM008

Straat : Bergstraat
Huisnummer : 29
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DA

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1938, 1939, 1320

Naam object : ---
Bouwjaar : 1880-1890
Architect : nb
Bouwstijl : ---
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 21-8-2012
Datum aanwijzing : 21-5-2013

Situering

Pand gelegen aan de oostzijde van de Bergstraat op de hoek met de Snijdersgang op een perceel dat zich uitstrekt tot aan de Meipoortwal.

Hoofdropzet

Hoekpand van één bouwlaag met een zadeldak - tussen topgevels - evenwijdig aan de straat. Het staat met de voorgevel aan de rooilijn, de linker zijgevel aan de Snijdersgang. Het pand heeft een kleine stoep. Haaks achter het pand staat een diepe bedrijfsruimte van één bouwlaag onder een zadeldak en een garage, beide met de voorgevels aan de Meipoortwal.

Historie

De Bergstraat is gelegen binnen de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding en ligt wat hoger dan de overige straten, hetgeen de naam verklaart. De straat sloot aan op de Meipoortstraat juist voor de in 1672 door Lodewijk XIV opgeblazen Meipoort. De (verdwenen) middeleeuwse vestingwerken parallel aan de straat ter hoogte van de Meipoortwal zijn na 1606 in opdracht van prins Maurits vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd. De Bergstraat wordt gekenmerkt door panden met gemengd gebruik: enerzijds kleine, eenlaags huisjes met zadeldak, anderzijds grotere panden en stadsboerderijen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is vermoedelijk in de zeventiende eeuw tot stand gekomen, maar kan ouder zijn. In de negentiende eeuw kreeg het een nieuwe, gemetselde bakstenen gevel met snijvoegen. Het rechterdeel van het huis kreeg rond 1925 een nieuwe winkelpui, mogelijk bestond reeds een bescheiden winkelnering. Kort voor of na WOII zullen de twee dakkapellen in het voorste dakvlak zijn gerealiseerd. In 1974 is aan de achterzijde een forse eenlaags uitbouw gerealiseerd ten behoeve van een woonkamer. Het bestaande interieur werd toen met plaatmateriaal verbouwd. In 1999 werd het venster links van de winkelpui aangepast tot nieuwe winkelentree en de winkelpui aangepast. In 2011 is de winkelruimte gemoderniseerd en is met nieuw plaatmateriaal de indeling en afwerking op de verdieping vernieuwd.

Exterieur

De voorgevel is opgetrokken uit gemetselde bakstenen, het werk is gevoegd met een snijvoeg. De gevel is witgeverfd. De gevel bestaat uit een woningdeel links met een venster en toegangsdeur en een winkelpui rechts met de toegang tot de winkel. De gevel heeft links een als H-venster uitgevoerd schuifvenster met een gepleisterde, bakstenen lekdorpel. Rechts van het venster een deur met bovenlicht. De hardhouten paneeldeur is in het laatste kwart van de 20^e eeuw geplaatst. Venster en deur worden aan de bovenzijde met een hanekam afgesloten. De winkel heeft een toegangsdeur met houten kozijn waarin een smal zijlicht en een bovenlicht zijn opgenomen. Een moderne glasdeur geeft toegang tot de winkel. Geheel rechts in de gevel is een winkelpui aanwezig die bestaat uit een niet meer in gebruik zijnde deuropening, die met glas is gevuld en een etalageruit met drie bovenlichten waarin blank kathedraalglas is gevat. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een fries en een geprofileerde bakgoot.

Het dakvlak aan de straatzijde boven de goot is belegd met roodgebakken romaanse golfpannen, waarin boven het woongedeelte twee moderne dakkapellen zijn opgenomen.

De gevel aan de steegzijde is geheel uit oranje-rode bakstenen opgetrokken, die deels zijn bedekt met een cementpleister. De topgevel is geheel blind, linksvoor aan de straatzijde zijn bouwsporen aanwezig van een oude, in het verleden dichtgemetselde doorgang te zien. De verdiepingsvloer van het pand wordt in de zijgevel gemarkeerd door een drietal gesmede muurankers, twee Y-vormige ankers en een recht anker. De

gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een klein tuitje en een deksteen. De achtergevel komt een meter boven een recente aanbouw uit en is geheel blind en opgetrokken uit oranje-rood bakkende bakstenen die met een cementpleister zijn bedekt. De gevel wordt hier met een bakgoot op klossen afgesloten.

Interieur

Kelder

De kelder wordt bereikt via een luik in de gang. Een gemetselde, bakstenen trap voert naar een rechthoekige kelder aan de achterzijde onder het vertrek links. De wanden zijn afgewerkt met pleister, het plafond is uitgevoerd als betonnen systeemvloer. Bouwsporen in het pleisterwerk lijken te wijzen op een verdwenen tongewelf.

Begane grond

De indeling van het huis bestaat uit een woning links en een winkelruimte rechts. De woning is toegankelijk via de voordeur die uitkomt op een gang van voor- naar achtergevel. Een met plaatmateriaal beklede oude deur geeft toegang tot een vertrek aan de linkerzijde. Door recente aftimmeringen konden hier geen waarnemingen worden gedaan. Het vertrek wordt van daglicht voorzien door het schuifvenster linksvoor in de gevel. Vanuit de gang geeft een doorgang aan de achterzijde toegang tot de woonkamer. Deze is gesitueerd in een moderne aanbouw uit het laatst van de 20^e eeuw en wordt hier verder niet apart beschreven.

In de gang geeft een luik in de vloer toegang tot de kelder en een steektrap voert hier naar de eerste verdieping. De winkelruimte is vanuit hier niet toegankelijk. Deze kan slechts vanaf de straat of via de woonkamer aan de achterzijde van het huis worden bereikt en is geheel betegeld. Doordat de ruimte achter de trap naar de verdieping bij de winkel is getrokken, heeft deze een min of meer L-vormige plattegrond. Verlaagde plafonds laten niets zien van een oudere constructie dan wel afwerking. In het plafond is aan de straatzijde een koof uitgespaard t.b.v. de bovenlichten van de winkelpui. Een doorgang rechts achter geeft toegang tot de woonkamer en de bedrijfsruimten aan de achterzijde van het huis.

Zolder

De trap voert naar een ruime overloop. Het traphek is eenvoudig uitgevoerd met platte balusters en een vierkante trappaal, mogelijk daterend uit de jaren '30 van de twintigste eeuw. De indeling bestaat uit lichte scheidingswanden, het plafond is opgebouwd uit zachtboardplaten, waarvan de naden met geprofileerde latjes zijn afgewerkt. De overloop en de beide flankerende kamers en badkamer zijn geheel met recent plaatmateriaal afgewerkt. Het plaatmateriaal is ter plaatse van de lichte scheidingswanden om de gekromde spantbenen van de kapconstructie heen getimmerd.

Een uitschuiftrap geeft toegang tot de vliering. Hier is de kapconstructie geheel in het zicht. Machinaal gezaagde, ongeschaafde vuren sporen dragen de dakpannen. De sporen worden opgevangen door eiken flieringbalken aan de straat- en achterzijde, die op hun beurt worden gedragen door twee eiken dekbalkgebinten. De bovenzijde van de gebinten komt ongeveer een meter boven het verlaagde plafond van de ondergelegen overloop en vertrekken uit.

De gebinten hebben getoogde pen-en-gat verbindingen. Telmerken zijn niet waargenomen. Links en rechts zijn de binnenzijde van de beide topgevels zichtbaar,

waarvan de rechter gevel aan de binnenzijde de bouw- en roetsporen van een verdwenen stookkanaal vertoont.

Bouwdossiers

16-09-1974 verbouwing en uitbreiding woonkamer en keuken
14-10-1980 nieuwbouw schuren Meipoortwal
13-07-1999 wijziging winkelpui

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Bergstraat 29 Doesburg*, 6-5-1990
(adviesnr. 89)

Waardering

Het pand dateert zeer waarschijnlijk uit de zeventiende eeuw en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging aan de straat, de gaafheid van de architectuur, de herkenbaarheid van de historische bouwmassa, de ruimtelijke indeling op de begane grond en diverse onderdelen die met name vanuit bouwhistorische perspectief van belang zijn, zoals de gedeeltelijk bewaard gebleven eiken kapconstructie.

Het object Bergstraat 29 is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg vanwege de in het gevelbeeld herkenbaar gebleven historische bouwmassa. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de lokaal-topografische situatie, de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden en de naastgelegen steeg.

Het pand is van cultuurhistorische waarde vanwege de bewaard gebleven historische bouwmassa met vanuit bouwhistorisch oogpunt belangwekkende kapconstructie en vanwege de middels de winkelpui herkenbare, kleinschalige winkelnering aan huis.